

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπαντζής → ampandonis@gmail.com

DIRK HARTOG. Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Στο προηγούμενο άρθρο αναφέρθηκα στον πρώτο Άγγλο ο οποίος πάτησε το πόδι του στην Αυστραλία. Και όμως δεν ήταν ο πρώτος. Ο πρώτος ευρωπαίος που έφτασε στην Αυστραλία ήταν Ολλανδός. Βέβαια να μην ξεχνάμε ότι οι πρώτοι κάτοικοι ήταν οι Αβορίγινες. Ας πάμε λοιπόν να δούμε πώς ο Ολλανδός Dirk Hartog ανακάλυψε την Αυστραλία. Και όλα αυτά εντελώς τυχαία όταν πριν από 400 χρόνια οι άνεμοι των έσπρωξαν σε αυτή την ήπειρο.

Όλοι μας νομίζουμε ότι ο πλούτος της Αυστραλίας είναι το υπέδαφό της. Όμως κοιτώντας από μια άλλη μεριά τα πράγματα το σίγουρο είναι ότι σημαντικός παράγοντας για την εξέλιξη της Αυστραλίας έπαιξε ο άνεμος. Μάλιστα ο άνεμος. Μπορεί να χαρακτηριστεί σαν πηγή πλούτου; Οι περισσότεροι θα πούν όχι, αλλά αυτή η άποψη είναι κοντόφθαλμη. Φανταστείτε την εποχή των μεγάλων ανακαλύψεων. Ο άνεμος τότε έμοιαζε με την σημερινή πυρηνική ενέργεια. Όλοι οι ναυτικοί ήθελαν τον ευνοϊκό άνεμο στα πανιά τους προκειμένου να έχουν καλά ταξίδια και βέβαια για να λειπουργεί το εμπόριο. Εμπόριο νέων πρώτων υλών από τις νέες αποικίες που θα βοηθούμε ώστε να γίνει στη συνέχεια η βιομηχανική επανάσταση. Οι άνεμοι αυτοί ήταν γνωστοί ως Spice Winds (άνεμοι των μπαχαρικών).

Το 1616 Hartog ήταν στο δρόμο προς τις Ανατολικές Ινδίες όταν οι άνεμοι των έβγαλαν από την πορεία. Κατέληξε σε μια ήπειρο, και έγινε ο πρώτος γνωστός Ευρωπαίος που έβαλε το πόδι της στη δυτική ακτή της Αυστραλίας. Η πιερομηνία γέννησης του Hartog δεν έχει καταγραφεί, αλλά βαφτίστηκε στις 30 Οκτωβρίου 1580, στην Ολλανδία, και είναι ο δεύτερος γιος ενός ναυτικού που ονομάζεται Hartych Krynen. Dirck (ή Dirk) δόθηκε το όνομα Hartog, που σημαίνει γιος του Hartych, αν και υπήρχαν διάφορες παραλλαγές στην ορθογραφία του ονόματός του. Αρκετά έγγραφα δείχνουν ότι υπέγραψε το όνομά του ως Dyrck Hartoochz.

Ο Hartog ακολούθησε τα βήματα του πατέρα του και πήγε στη Θάλασσα σε νεαρή ηλικία, σαν κυβερνήτης το 1610. Το 1611, αγόρασε το Dolpyhn, ένα μικρό εμπορικό πλοίο. Κατά τα επόμενα χρόνια αποπλέει στη Μεσόγειο και τη Βαλτική και γίνεται έμπειρος διοικητής. Το 1615 διορίστηκε αρχηγός του Eendrecht (Concord),

Ο Hartog στην Δυτική ακτή της Αυστραλίας

που κατασκευάστηκε για την Ολλανδική Εταιρεία Ανατολικών Ινδιών που ιδρύθηκε το 1602 και είχε μονοπώλιο στο εμπόριο μπαχαρικών με τις Ανατολικές Ινδίες (Ινδονησία). Το Eendrecht ξεκίνησε το πρώτο ταξίδι του τον Ιανουάριο του 1616 από το λιμάνι του υποιού Texel, στην επαρχία της Βόρειας Ολλανδίας, ως μέρος ενός στόλου. Ο στόλος θα ακολουθούσε τις ακτές της Δυτικής της Αφρικής, στη συνέχεια θα έκανε το γύρω από το ακρωτήρι της Καλής Ελπίδας στη Νότια Αφρική και στη συνέχεια θα ακολουθούσε πορεία για τις ανατολικές Ινδίες, μια διαδρομή που είχαν πρωτοπορία οι Πορτογάλοι.

Μια άγρια καταιγίδα στην Νότια Αφρική είχε ως αποτέλεσμα το πλοίο του Χάρτογκ να διαχωριστεί από το στόλο. Όταν γύρισε στο ακρωτήρι, αποφάσισε να ακολουθήσει μια πιο νότια διαδρομή, την οποία είχε ανακαλύψει ο συνάδελφος ολλανδός και πρεσβευτής Hendrik Brouwer το 1611. Η Brouwer είχε διαπιστώσει ότι με πλεύση περίπου 7400 χιλιόμετρα ανατολικά όπου επικρατούν οι δυτικοί «Roaring Forties» - εμφανίζονται μεταξύ γεωγραφικού πλάτους 40 και 50 μοίρες - και στη συνέχεια στρίβονται βόρεια προς το Στενό της Σούντα, και με αυτό τον τρόπο θα μπορούσαν να μειώσουν δραστικά τον χρόνο πλεύσης. Αυτή η διαδρομή συντόμευσε το ταξίδι από την Ευρώπη κατά 6 μήνες. Αλλά στο ταξίδι του Χάρτογκ το πλοίο του πήγε πολύ πιο ανατολικά. Κατά τη βόρεια διαδρομή για το Στενό Σούντα είδε μια άγνωστη ακτογραμμή, π

προς βορρά, καταγράφοντας μερικές από τις ακτές της Αυστραλίας. Ο Χάρτογκ έφτασε στο Βορρά μέχρι την ακτή, καταγράφοντας την ακτογραμμή στο βορειοδυτικό ακρωτήριο, ξεκινώντας έτσι τη διαδικασία αποκάλυψης της μυστηριώδους ακτής μιας νέας γης. Κάλεσε εκείνο το τμήμα της ακτής του Southland «t'Landt van d'Eendracht» ή του «Land of Eendracht» πριν ταξιδέψει στο Makassar, Sulawesi, όπου 15 από το πλήρωμά του σκοτώθηκαν σε μια συντριβή με τους ντόπιους. Η ανακάλυψη του Dirck Hartog είχε ομαντικό αντίτυπο στην παγκόσμια χαρτογράφηση και σύντομα άρχισε να εμφανίζεται το «t'Landt van Eendracht» στους παγκόσμιους χάρτες, αντικαθιστώντας τα ονόματα για τη μυθική νότια ήπειρο από Terra Australis, Nova Hollandia ή New Holland και South Land.

Επισκέφτηκε τα λιμάνια της Ανατολικής Ινδίας πριν φύγει τον Δεκέμβριο του 1617 με πλούσιο φορτίο και έφθασε στην Ολλανδία με θρίαμβο το 1618.

Αν και ήταν ένα επιτυχημένο ταξίδι, ο Hartog έφυγε από την εταιρία ανατολικών Ινδιών για να επιστρέψει στο ιδιωτικό εμπόριο και πέθανε το 1621. Και σύμφωνα με τους ιστορικούς, η ιστορία αρχίζει όταν αρχίζει και υπάρχουν και οι γραπτές πηγές. Και μάλλον η γραπτή ιστορία της Αυστραλίας αρχίζει κάπως έτσι και συνεχίζεται και σήμερα. Γι' αυτό το σπάνιο κειμήλιο θα αναφερθώ την επόμενη εβδομάδα μιάς και όπως αναφέρθηκα και στην αρχή τα μοναδικά ίχνη παρουσία πολιτισμικής παρουσίας στην Αυστραλία πριν την ανακάλυψη της από τους Ευρωπαίους ήταν οι βραχογραφίες των Αβορίγινων.

Πορτρέτο του ολλανδού εξερευνητή Dirk Hartog.